ELS COMBATS DE 1808
A SANT PERE MÀRTIR
SEGONS ELS TESTIMONIS DE L'ÈPOCA

Per Juli Ochoa

Iniciada els primers dies de juny de 1808 la insurrecció popular a Catalunya contra la ocupació per part de les tropes napoleòniques, aquestes, després de la sorprenent desfeta que van tenir al Bruc, es van replegar cap a Barcelona i van començar a prendre posicions estratègiques que els permetessin el domini del seu rerepaís.

L'enlairada situació de l'ermita de Sant Pere Màrtir, dalt d'un cim i a tocar de la partió entre els termes de Sant Just Desvern, Esplugues de Llobregat i Sant Vicenç de Sarrià, constituïa un punt d'observació òptim que permetia als seus posseïdors controlar qualsevol moviment que es produís en tot aquell sector que s'obria als seus peus.

Aquest és el relat dels diversos combats que van tenir lloc entre els dos bàndols enfrontats per tal de poder disposar d'aquella magnífica talaia durant la primera fase d'aquella llarga contesa.

Juli Ochoa
Abril de 2020

Com tots sabem, els combats del Bruc van ser la primera vegada en que a la nostra terra es plantava cara als exèrcits napoleònics amb les armes a la mà, desencadenant la revolta popular.

Entre el 7 i el 8 de juny de 1808, els patriotes que en el primer combat del Bruc havien aconseguit fer recular la columna comandada pel general François Xavier de Schwarz i l'havien perseguit en la seva retirada cap a Barcelona, dominaven fins la riba dreta del riu Llobregat.

És en aquell moment quan, per tal de poder disposar d'un bon punt d'observació que els permetés controlar les tropes enemigues que llavors es trobaven acampades pels voltants de Sant Feliu, es va fer una incursió a l'altra banda del riu ocupant, juntament amb altres altures properes, el cim de la muntanya de Sant Pere Màrtir i l'ermita que hi havia a dalt, a tocar de la partió dels termes de Sant Just Desvern, Esplugues de Llobregat i Sant Vicenç de Sarrià.

L'antiga ermita de Sant Pere Màrtir, convertida en un fortí. (Arxiu Històric d'Esplugues de Llobregat)

Des de moltes de les cases de Barcelona es van poder divisar els moviments que estaven tenint lloc a les altures de Collserola. Des de casa Cortada, situada al carrer del Pi, Rafael d'Amat i de Cortada, baró de Maldà, ens en dóna notícia del que es podia veure la nit del 8 de juny:

> *"En esta nit s'ha dit vèurer-se algunes llumenetes com senyals en les muntanyes, cercanies de Sarrià i de Sant Pere Màrtir, posades tres banderes allí dalt, preses de francesos, etc."*.[1]

L'11 de juny, el general Giuseppe Lechi, amb tropes sortides de Barcelona foragità els rebels que campaven per tota la zona. En el decurs d'aquesta operació de neteja van morir entre molts altres, set veïns d'Esplugues i es van cremar diverses cases[2].

---

[1] D'AMAT I DE CORTADA, Rafael : *Calaix de Sastre*. Edició a cura de Ramon Boixareu. Vol. VIII (1808-1810). Curial Edicions Catalanes, S.A.. Barcelona, 1996. P. 64.

Formant part d'aquestes tropes, el major Luigi Antonio d'Aquino, amb el batalló napolità, va pujar des de Sarrià pel camí de Santa Eulària i es va apoderar de Sant Pere Màrtir, defensat per una cinquantena de paisans.

Una posterior temptativa de recuperar aquella posició va ser immediatament avortada per l'arribada de tropes imperials de reforç, tal com el comandant Louis Ordonneau, cap de l'Estat Major francès, ho comunicava el 12 de juny al general Guillaume Philibert Duhesme, comandant en cap de les forces imperials a Catalunya:

> *"La division del General Chabrán se unió con la tropa al mando del General Lechi, que por la mañana se habia amparado de S. Pedro Martir, habiendo dispersado quantos habian osado resistirle"*.[3]

El general francès Guillaume Philibert Duhesme, comandant en cap de les forces imperials a Catalunya. (Wikipedia)

És en aquests moments quan el coronel francès d'enginyers Gabriel Laffaille, que estava sota les ordres directes del general Duhesme, afirma:

"Nosaltres érem els amos de la plana entre el Besòs i el Llobregat fins a una llegua de Barcelona. La divisió francesa ocupava les posicions exteriors de la dreta, la més important de les quals era Sant Andreu. Els italians tenien la custòdia de les posicions de l'esquerra: Esplugues era el punt central de les seves posicions, que s'estenien des de l'Hospitalet a la posició de Sant Pere Màrtir".[4]

Un cop conquerit el cim, en vista de que aquell indret era realment una posició força estratègica com a punt d'observació dels possibles moviments de l'enemic pels voltants de Barcelona, van emplaçar una bateria de canons, deixant-hi una guarnició permanent.

Una de les primers coses que van fer aquells soldats en instal·lar-se a l'ermita fou arranjar-la com a caserna i desfer-se'n de tots aquells objectes que no els hi feien servei per l'expeditiu procediment de llençar-los muntanya avall. Una de les primeres coses

---

[2] CARBONELL, Mn. Esteve: *Esplugues de Llobregat.. Monografia històrica*. Tipografia Emporium, S.A. Barcelona, 1949. P. 150.

[3] *"Copia del Parte que da el Excmo. Sr. General en Xefe de las Tropas Francesas á Barcelona el 12 de Junio de 1808*", full sòlt inclòs en el Diario de Barcelona, del 14 de juny de 1808.

[4] LAFFAILLE, Gabriel: *Mémoires sur la campagne du corps d'armée des Pyrénées-Orientales commandé par le général Duhesme en 1808 : suivis d'un Précis des campagnes de Catalogne de 1808 a 1814* . Anselin et Pochard. Paris, 1826. P 158.

que van llençar va ser la imatge de Sant Pere de Verona, que era molt venerada a tota la rodalia, essent rescatada pel santjustenc Josep Fatjó, que la va dur a casa seva.[5]

La guarnició de Sant Pere Màrtir va quedar inicialment constituïda per noranta-cinc soldats del Cinquè Regiment d'Infanteria de línia Italià sota les ordres del capità Bianchelli, auxiliat entre d'altres, pels tinents Derla, Galimberti i Pessana, el sergent Sansoni, el tambor Bosio i el caporal Camigio. Aquests soldats seran el malson de la rodalia, especialment de Vallvidrera, localitat que tenen a l'abast, allà mateix i pràcticament a peu pla.

Mn. Pau Sagau, llavors rector de la parròquia de Santa Maria de Vallvidrera, ens ho recorda, esmentant també les primeres temptatives que es van fer per tal de foragitar-los d'aquell lloc:

> *"...ells pera divisar y veurer las cosas de lluñy se habian apoderat de la altura de la Montaña y Hermita de Sant Pere Martjr lo dia 10 de Juny de 1808, posats en ella molts dias los anaban á provocar los Paisants fentlos escopetadas"*.[6]

El dia 26 de juny es va fer la primera temptativa seriosa d'assalt per tal de reconquerir aquell bastió. Va ser duta a terme per part de 1.200 miquelets, però la seva escomesa va fracassar en arribar des de Barcelona uns 3.000 soldats imperials de reforç.

El general italià Giuseppe Lechi (Il·lustració del llibre *Il primo essercito italiano nella corrispondenza del generale Giuseppe Lechi 1799-1894*)

Des de Barcelona, el pare Raimon Ferrer, prevere de l'Oratori de Sant Felip Neri i vicari de l'església parroquial dels Sants Just i Pastor de Barcelona, va ser testimoni dels moviments d'aquelles tropes:

> *"Esta misma tarde ha salido una partida de tropa francesa hacia Sarriá para alexar á los somatenes que están apostados en la hermita de San Pedro Mártir, y baxan hasta las llanuras inmediatas á esta Capital"*.[7]

---

[5] OCHOA GONZALEZ, Juli: *Les peripècies de la imatge de Sant Pere Màrtir*, dins Academia.edu. (https://www.academia.edu/42663177/Les_perip%C3%A8cies_de_la_imatge_de_Sant_Pere_M%C3%A0rtir) consulta del 12 d'abril de 2020.

[6] SAGAU, Mn. Pau: *Historia de Vallvidrera durant l'època de la Guerra de la Independència y noticias generals d'aquella gran epopeya. dietari escrit per Pau Sagau de 1808 a 1815*. Recollit per SALLENT I GOTÉS, Mn. Llorenç: *Història documentada del poble i parròquia de Santa Maria de Vallvidrera.* Impremta Altés. Barcelona, 1916. Pàg. 191.

[7] FERRER Raimon: *Barcelona Cautiva, ó sea diario exacto de lo ocurrido en la misma ciudad mientras la oprimieron los franceses.* Vol. I. Impremta Antonio Brusi. Barcelona, 1815. P. 188.

Aquelles operacions de reconquesta i neteja van durar alguns dies:

> *"Martes dia 28.*
> *Esta mañana es continua la entrada y salida de tropas francesas por la puerta del Angel, las que persiguen á los somatenes que todavía coronan las vecinas montañas de San Pedro Mártir, Collserola y alturas de Horta".*[8]

En aquests atacs hi va haver una víctima mortal oriünda de Sant Just Desvern. Es tracta de Pere Cortès Revella, que residia a Vallvidrera des del seu casament amb la llebrenca Maria Rosa Comellas, filla de Climent i Rosaura. Pere Cortès fou pres com a ostatge en acabar el combat i executat pels soldats imperials quan estaven a mig camí de tornada entre Vallvidrera i Sant Pere Màrtir.

Església de Santa Maria de Vallvidrera (Col·lecció particular)

També, poc després d'haver repel·lit les forces rebels, els italians van arribar a saquejar fins a set cases de Vallvidrera, calant foc a la casa coneguda com a "Casa Rosaura" o "de l'Avi", l'amo de la qual era llavors Josep Cortès Revella, germà de l'anterior, el qual estava casat amb la també santjustenca Maria Campreciós.

A finals de juliol arriben a Catalunya tropes procedents de Mallorca sota el comandament del mariscal de camp Mariano Domingo de Traggia y Uribarri, marquès de Palacio, el qual havia estat anomenat, el dia 6 d'aquell mes, capità general de Catalunya per la Junta Suprema de Govern del Principat de Catalunya, que, des de Lleida, ho feia en el nom de Ferran VIIè.

Aquestes tropes, tot just acabades d'arribar, es van dirigir al Llobregat on es van unir a les milícies de paisans sollevats i van iniciar el bloqueig de Barcelona, ocupada pels francesos, els quals, al seu torn, van reforçar les seves posicions defensives amb els soldats que havien tornat del fallit primer setge de Girona.

Des d'aquell moment foren diversos els atacs que es van fer per tal de conquerir el cim. Aquell encalçament constant minà en part la moral de la guarnició que el defensava, originant que es produïssin algunes desercions, que van ser òbviament magnificades pels partidaris del bàndol dels atacants:

> *"Sabemos, que se ha pasado á los Migueletes, gran parte de la guarnicion italiana, que tenian los franceses en la Hermita de San Pedro Mártir".* [9]

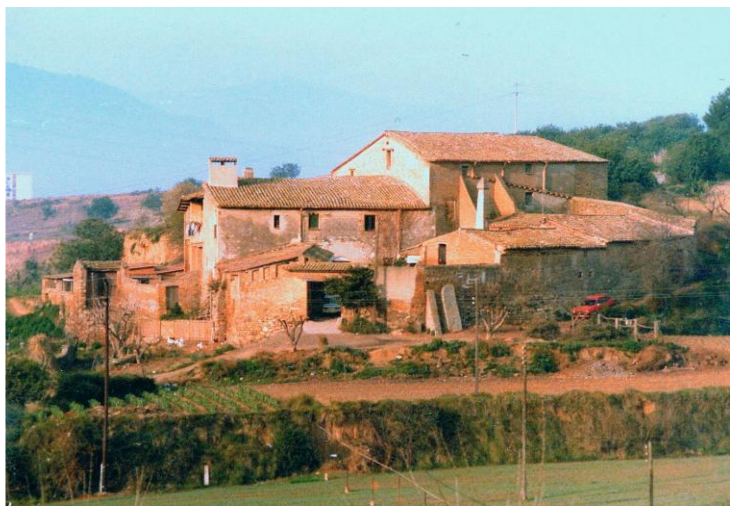
[8] Id., P. 189.

El rector de Vallvidrera ens descriu un d'aquests atacs:

> *"Vuy á primers de Agost de 1808, com hagian acomes los Micalets espanyols als Francesos en gran numero en St. Pere Martjr, hi hagut molt foch y fins morts segons me han dit en estos caps de Serras, ha pujat un gran refors dels Francesos que estan establerts en Sarriá y gran partida quen ha vingut de Barña, han circuit tota esta part de Vallvidrera y fins la Montaña mes alta del Tibidabo ú Collserola en numero de uns tres mil homens ab son General Leché y Caballeria, habem tingut en esta molt mal rato"* [10]

No tots els atacs a Sant Pere Màrtir revestien la mateixa envergadura. Francesc Milans del Bosch, cap de guerrillers que des dels seus quarters de Montcada operava a la part del Besòs, informava així al seu superior, el marquès de Palacio, sobre una acció més aviat minsa, potser només relacionada amb tasques d'observació:

> *"... Acaba de llegar N. N. De toda mi confianza, que he mandado esta mañana con una pequeña partida á su orden hácia San Pedro Mártir, por haver oido un tiroteo en sus alturas, y se ha traido un caballo que conducía víveres á Barcelona, y otros que he mandado vender en pública subasta, y cuyos réditos pongo en fondo para repartirlo á su tiempo á las tropas de mi mando, siempre que quede aprobado por V.E."*.[11]

La masia santjustenca de Can Gelabert de la Riera
(Fotografia de l'autor)

Per tal d'evitar ser vistos des de Barcelona, la major part d'aquests atacs es feia des dels vessants de Sant Just, i per aquest motiu, la plana major dels patriotes es va instal·lar a la masia de Can Gelabert de la Riera, en la qual vivien els seus propietaris, el matrimoni format pel santjustenc Josep Gelabert de la Riera Roca i la seva muller Maria Julià Cartró, originària de la masia de Can Julià de la Muntanya, a Sant Boi, amb els seus nou fills, cinc nois i quatre noies.

---

[9] FERRER, Raimon: *Barcelona Cautiva*... Op. Cit. P. 251.

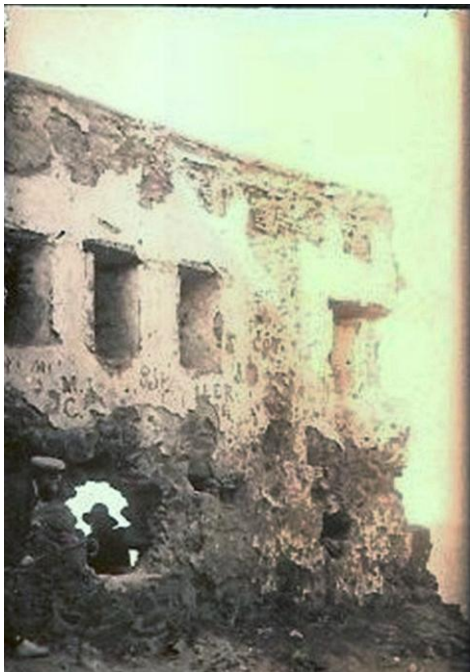
[10] SAGAU, Mn. Pau: *Historia*... Op. Cit. Recollit per SALLENT I GOTÉS, Mn. Llorenç: *Història documentada*... Op. Cit. Pàg. 195.

[11] FERRER, Raimon: *Barcelona Cautiva*... Op. Cit. P. 376.

Aquella masia santjustenca esdevindrà durant un temps, de setembre a desembre de 1808, el quarter general del bàndol rebel, tal com ens ho confirmen els diversos comunicats emesos des d'aquesta casa en el decurs d'aquell bloqueig. Possiblement per aquest motiu, quan temps després tota la zona hagi estat altre cop reconquerida i ocupada per les tropes napoleòniques, aquestes no tindran cap mirament amb els seus habitants, fins al punt d'assassinar la mestressa de la casa el 4 de gener de 1810 *"de un tret de escopeta, que li tirà un soldat francès al mateix temps que estava repartint pa a sos companys"*.[12]

Bala del fusell "Charleville 1777 An IX", reglamentari en els exèrcits napoleònics, trobada a les immediacions de Can Gelabert de la Riera. (Col·lecció de l'autor)

Interior de les ruïnes de l'ermita-fortí de Sant Pere Màrtir. (Col·lecció particular)

El que no han pogut fer els homes ho fa la natura: La nit del 24 de setembre, durant una forta tempesta, va caure un llamp damunt de l'ermita fortificada de Sant Pere Màrtir, incendiant el polvorí, que va explotar.

Com a conseqüència d'aquella explosió, la teulada de l'edifici va caure sobre els ocupants, causant-los nombroses baixes (47 morts i 12 ferits segons els espanyols o 11 morts i 30 ferits segons els italians).

Una de les víctimes va ser el seu cap, el capità Bianchelli, que va resultar seriosament ferit, essent rellevat llavors en el càrrec pel tinent Derla, un jove oficial afiliat a la Masoneria, el qual en aquell moment va assumir les funcions pròpies d'un capità (grau al qual acabaria sent ascendit definitivament gairebé tres anys més tard, el 12 de juny de 1811, durant el setge de Tarragona). Totes les víctimes mortals van ser

[12] TENAS I ALIBÉS, Mn Antonino: *Notes històriques del poble i parròquia de Sant Just Desvern*. Fidel R. Ferran. Barcelona, 1947. PP 211-212. També recollit per RENOM I PULIT, Mercè a *Les grans transformacions del segle XIX,* dins: AAVV *Sant Just Desvern, un paisatge i una història*. Ajuntament de Sant Just Desvern i Publicacions de l'Abadia de Montserrat. Barcelona, 1987. P.326.

enterrades pels pagesos d'Esplugues i de Sarrià, fets pujar allà dalt per a tal fi.

L'oficial italià Camillo Vacani, major del cos d'enginyers de l'exèrcit imperial que havia estat enviat a Sant Pere Màrtir l'endemà mateix de l'accident per fer-se càrrec de la restauració d'aquell reducte, ens dóna la seva versió:

> *"El petit santuari de Sant Pere Màrtir construït sobre el turó de Sarrià com a observatori i equipat amb llenya i palla per fer focs de senyals (com ja ho feien els celtibers i les legions d'Hannibal) tenia una guarnició d'un centenar de soldats italians i estava sota les ordres del capità Bianchelli quan es va produir un esdeveniment ruïnós la nit del dia 23.*
> *Tota la guarnició, les provisions i la munició de guerra estaven tancats dins d'una petita edificació a manera de temple que havia dalt de la muntanya. Cap a l'hora tardana, la pluja queia abundantment, i enmig dels llamps i la foscor d'una nit espantosa, sense saber del cert si va ser per un llamp o per una desgraciada espurna de foc intern, es va calar foc a la pólvora, fent que la volta de l'església es precipités, sepultant la tranquil·la guarnició.*
> *Els socors prestats pels guàrdies que estaven a l'exterior van lliurar alguns de la mort, però 30 soldats van resultar greument ferits i 11 van quedar sense vida. Jo vaig veure els parapets i el refugi arruïnats i mig enderrocats: Es van restaurar el més ràpidament possible, i també va ser necessari l'enviament ràpid d'una nova guarnició, ja que calia prevenir el dany d'un atac que no s'hagués pogut suportar amb els pocs que havien sortit indemnes del desastre".*[13]

Botó i placa de xacó corresponents a l'uniforme que portaven els soldats
del Cinquè Regiment de Línia Italià (De col·leccions particulars)

Un altre testimoni d'aquest fet i de les seves conseqüències, per haver-ho pogut veure personalment des del seu post de comandament situat a la masia de Can Gelabert, va ser el propi comte de Caldagués, que l'endemà mateix ho explicava així en un ofici enviat al seu superior el marquès de Palacio:

[13] VACANI, Camillo: *Storia delle campagne e degli assedj degl'italiani in Ispagna: dal MDCCCVIII al MDCCCXIII: corredata di piani e carte topographiche.* Imperiale Regia Stamperia, Milano,1823. P 235.

"Excmo. Sr. En oficio que ayer remití á V. E. Por la posta le noticiaba que los enemigos se fortificaban mas en S. Pedro Mártir; en efecto hasta con la lluvia prosiguen trabajando: pruebas de lo que les impuso un falso ataque que se les hizo; pero no han podido liberarse del gran susto y desgracias que habrán tenido esta noche, en que Dios les ha enviado un rayo, que según aviso que acabo de recibir, les ha entrado en la misma ermita, y sin duda ha incendiado alguna cantidad de pólvora, y volado el tejado de ella, segun lo que advierto yo mismo con el anteojo: estos mismos avisos me anuncian que han tenido los enemigos varios hombres muertos y heridos.
Dios guarde a V.E. muchos años. Quartel general de casa de Gelabert 24 de setiembre de 1808 = Excmo. Sr. = El conde de Caldagués: = Excmo. Sr. Marques de Palacio".[14]

Signatura autògrafa del mariscal de camp Raymond de Caldagués Rémont, comte de Caldaguès en un document escrit a Esplugues de Llobregat. (AHN).

També el rector de Vallvidrera, Mn. Pau Sagau, ens dona la seva versió dels fets:

"Vuy en la nit del 23 al 24 Setembre en forsa de una tempestat de trons y llams y aygua ha caigut un ó molts llams en la Iglesieta de St. Pere Martijr, y habense cremat la Polvora y demes cosas que hi habia, (pero no lo Sant que ja dies há quel te en sa casa lo Fatjó de Sant Just) ha caigut tot lo Edifici, y han quedat cremats y soterrats en sas ruhinas lo Oficial, Sargento y demes tropa Francesa y alguna dona quey habia, en tant quem han asegurat alguns de Sarriá, quel hi feren pujar per descolgar los morts, quen tragueren uns vuitanta y tants entre cremats y sufocats, sols se salvaren alguna centinella y un Piquet que era per aquellas cercanias; inmediatament hi ha fet pujar Cals, Bigas, teulas, y Rejolas desde Sarriá y han tornat á redificarhi un especie de Quartel allá mateix ahont era la Iglesia de la que sols habia quedat part de las Parets. Jo judico que es ú seria castich del Cel".[15]

Des de l'altre costat del riu, el pagès Pau Porcet, masover d'una masia de Sant Boi, també en va ser testimoni, i a l'igual que el rector de Vallvidrera, ho atribuí a un càstig diví. Així ho anotava al seu dietari:

"Mamòria, Fills, néts y Decendens meus de jo, Pau Porcet y Casas. Vos escrich que los enemichs Francesos bàran espalllar la Hermita del Gloriós Sant Pere

---

[14] Gaceta de Madrid. Núm. 134, de 14 d'octubre de 1808. Pàg. 1297.

[15] SAGAU, Mn. Pau: *Historia...* Op. Cit. Recollit per SALLENT I GOTÉS, Mn. Llorenç: *Història documentada...* Op. Cit. PP 197-198.

Màrtir y baren gurnir una bateria ha modo de un Castell per fer señas y per regir-se segons allí ahont hanàvant los dits enemichs Francesos, y ne baren trèurer lo Gloriós Sant Pere Màrtir.
Si, Fills meus, al cap de pochs tems que los enemichs Francesos hi ban sê ho ban abê gurnit la dita Hermita com un Castell, ba bení un dia de una gran tempestat de trons y Llams. Fills meus, ho fos permès de Déu nostre Señor, ho per medi del Gloriós Sant, diu que hi bac aura un Llam entremixt de los enemichs Francesos que estavan aposentats ha la dita Hermita de Sant Pere Màrtir, que·s ba dî que ne baren morir alguns del dit Llam. Bista ho podé de la burla ho mofe que Devían fè del Gloriós Sant Pere Màrtir, se'ls obrà aquest càstich ho Miragle per medi de Déu nostre Señor ho del Gloriós Sant".[16]

Tot traient-li ferro, la premsa oficial napoleònica també va publicar la notícia:

"En la noche del 23 al 24 un accidente desgraciado ha encendido algunos caxones de pólvora en la hermita de San Pedro Mártir; 9 hombres han sido víctimas de su explosion, otros 15 heridos, y el texado en parte asolado; pocos dias bastarán para repararlo; pero]os atrincheramientos de este puesto interesante no han recibido el menor daño, y se hallan en muy buen estado".[17]

Oficial i soldat dels regiments italians d'infanteria.
(Manuscrit del Major Otto von Baden)

Poc després arribaven noves forces al camp dels assetjants, al mateix temps que el marquès de Palacio, que no mantenia gaire bones relacions amb la Junta Superior de Catalunya, era rellevat en el càrrec de capità general de Catalunya pel general Joan Miquel de Vives i Feliu, que a partir de llavors s'haurà d'encarregar de dur a terme el pretès assalt definitiu a Barcelona.

Decidit a conquerir aquella plaça, Vives va projectar diversos atacs a les línies enemigues, essent un dels més forts el que va tenir lloc el 8 de novembre, en el que es van atacar al mateix temps tots els punts ocupats per les tropes imperials, tot i que per causa de la forta pluja que va caure aquell dia, no s'arribà a assolir cap resultat positiu.

---

[16] CODINA, Jaume (ed.): *Llibre de politiqueses i curiositats. Memòries de Pau Porcet (1788-1856), pagès de Sant Boi de Llobregat*. Ajuntament de Sant Boi de Llobregat i Publicacions de l'Abadia de Montserrat. Barcelona, 1995. P. 236.

[17] Diario de Barcelona del 26 de setembre de 1808. P. 4 (1168).

Els dies 5 i 9 d'octubre es van tornar a produir nous atacs contra St. Pere Màrtir, essent rebutjat el darrer d'ells amb l'ajuda d'una columna comandada pel general Joseph Chabran, que va haver de sortir a correcuita de Barcelona.

El dia 11 de novembre de 1808, dues setmanes després d'haver arribat, el general Vives informava al secretari de la Junta Suprema Central, Martin de Garay y Perales, sobre la naturalesa i estat de les forces de les quals s'acabava de fer càrrec:

> *"He encontrado un Exercito cuya gruesa fuerza consistia en tercios de Migueletes desorganizados, sin disciplina, sin subordinacion, sin instruccion; desnudos muchos de ellos; con oficiales tan visoños como los Migueletes, Sin ordenanzas, ni leyes penales las que yo les he dado; por fin en tal confusion que aun aora mismo no he podido conseguir à fuerza de instancias y ordenes saber exactamente siquiera quanta es su fuerza ni quienes son sus Gefes y Oficiales. Carecia el Exercito de Estado Mayor, Los Mayores Generales eran un Sargento Mayor de Ynfanteria y un Capitan de Caballeria. Esta arma estaba reducida al Regimiento de Husares cuya mitad llego conmigo de Mallorca, y dos compañias que se recogieron de desertores de varios cuerpos".*[18]

Signatura autògrafa del general Joan Miquel de Vives i Feliu
en un document escrit a Sant Feliu de Llobregat (AHN).

Vives, decidit a preparar l'assalt a Barcelona amb aquelles forces, va muntar de primer el seu quarter general a Vilafranca, traslladant-lo poc després a Martorell.

Amb Duhesme bloquejat a Barcelona i temorós de perdre aquell bastió, Napoleó va decidir fer entrar a Catalunya un poderós exèrcit per tal de socórrer la plaça amenaçada, i amb tal finalitat va nomenar el mariscal Laurent de Gouvion Saint-Cyr com a comandant del VII Cos d'Exèrcit, al qual va afegir dues bones divisions i altres tropes totalitzant en conjunt una força de més de 18.000 homes, ordenant-li que anés a tota pressa a donar suport a la guarnició que estava assetjada a la capital catalana.

Aquell exèrcit va entrar a Catalunya el 5 de novembre de 1808, i en el seu camí cap a Barcelona li calgué anar vencent tots els obstacles que pogués trobar al seu pas.

---

[18] Archivo Histórico Nacional. Colecciones, 78. N. 40.

El primer d'ells era la fortalesa de Roses, defensada per una guarnició d'uns 3.000 homes sota les ordres del coronel Peter O'Daly, del regiment irlandès d'Ultònia. El Cos d'exèrcit expedicionari francès va acabar capturant-la després d'un setge que va durar des del 7 de novembre al 5 de desembre.

És precisament llavors quan, en tenir notícia de l'inici del setge de Roses i de l'aturada que això representava per l'exèrcit imperial de reforç, quan el general Vives es va decidir a donar l'assalt definitiu a Barcelona, abans no arribessin aquelles tropes, i el 8 de novembre ja hi tenien lloc els primers combats.

El mariscal francès Laurent de Gouvion Saint-Cyr en una targeta de visita feta a París, al taller fotogràfic Estienne.

Mentrestant van continuar els atacs a Sant Pere Màrtir, que novament foren repel·lits per la seva guarnició, tal com ho manifestaven les autoritats franceses en el seu butlletí intern de l'exèrcit, que tres dies després era reproduït per la premsa del moment:

> *"Mientras se hacían los dos ataques principales en la parte de Llobregat, y en la de Besós, decendieron de todas las montañas diferentes bandadas de migueletes. El puesto de S. Pedro Martir se halló rodeado y atacado por todas partes: las tropas que lo defendian rechazaron todos los acometimientos, y acreditaron el mayor valor"*[19]

Nou dies més tard, el post de Sant Pere Màrtir tornava a ser objecte d'un nou atac, també infructuós. El Major italià Luigi Antonio d'Aquino ens ho explica:

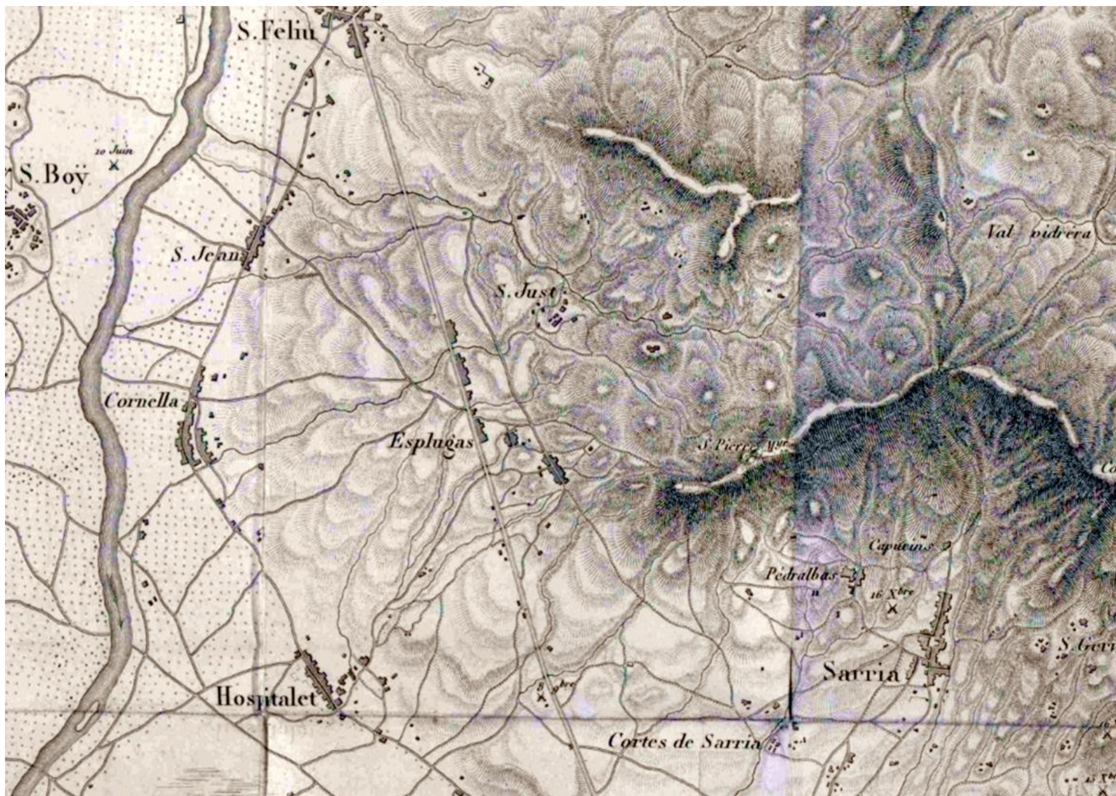
> *"El dia 17 de novembre, havent estat atacat fortament el lloc de Sant Pere Màrtir i tement-se la seva captura, el general Lechi va ordenar anar a socórrer-lo amb dos batallons italians i el 2n Batalló napolità, que es trobava acantonat a Sarrià. L'enemic es va veure obligat a retirar-se i va ser perseguit per tots els turons de Sant Jeroni* [de la Vall d'Hebron], *dels quals també va ser foragitat.*

[19] Diario de Barcelona del 13 de novembre de 1808. P. 3 (1359).

El tinent Fornis, dels voltejadors, va resultar ferit, i el capità Ruggiero i els tinents Segonne i Poerio es van distingir".[20]

Tot estrenyent el cercle a Barcelona, les forces del general Vives van atacar les localitats d'Esplugues de Llobregat, Sant Just Desvern, Sarrià, Sant Martí de Provençals i Sant Andreu del Palomar, de les quals es van acabar apoderant el 19 de novembre, després d'haver foragitat els francesos que les ocupaven.

És en el decurs d'aquests atacs quan es va produir una greu deserció a les files imperials que estaven destacades a la posició avançada de Sant Just Desvern, la qual, com més endavant veurem, tindrà posteriors conseqüències.

Els escenaris d'aquells fets, segons la cartografia de l'època (Detall d'un mapa que il·lustra l'obra de Gabriel Laffaille "*Mémoires sur la campagne du corps d'armée des Pyrénées-Orientales commandé par le général Duhesme en 1808 : suivis d'un Précis des campagnes de Catalogne de 1808 a 1814*)

Havent tingut notícia d'aquella deserció, el General de Divisió Giuseppe Lechi, cap accidental de les forces franceses de Barcelona per malaltia del general Duhesme, el 18 de novembre decretava el següent:

"Orden del dia.
El Subteniente Pelli, del quinto Regimiento de infantería de línea Italiano, no contento de nutrir en sí mismo ideas de traicion y de perfidia, hallándose de

[20] D'AQUINO, Luigi Antonio: *Giornale dell'operazioni militari della Catalogna, ove si è trovato il Primo Regimento di Linea Napoleano*. Dins SCOTTI DOUGLAS, Vittorio: *Dal Molise alla Catalogna. Gabriele Pepe e le sue esperienze nella Guerra del Francès. Testi inediti e lettere*. Editrice AGR. Campobasso, 2009 PP 904-905

servicio en la avanzada de San Justo, reunió con pretexto de hacer un reconocimiento 42 volteadores, y otros 17 soldados, y conduxo estas víctimas en poder del enemigo. Un hecho tan infame horroriza el corazon de todo militar, y clama venganza, tanto para las desgraciadas víctimas, entre las quales se hallan soldados los mas antiguos y leales, como para el honor.
Mando en conseqüencia que una Comision militar compuesta de cinco Miembros se junte inmediatamente para juzgar una traicion tan atroz, a fin de que el dicho Pelli sea degradado y ahorcado en estatua, y sirva este hecho de horror á la posteridad.
La Comision se compondrá de los Miembros siguientes:
Señor Cotti, Gefe de Batallon, Presidente. Serbelloni.. Capitan. Miembro. Pozzoli. Teniente. idem. Magistrelli. idem… idem… Moscati. idem… idem.
Barcelona 18 de Noviembre de 1808.= El General de Division=Firmado= Lechi".[21]

El comte Cesare de Laugier, que en aquells moments era un soldat del cos d'elit dels Vèlits Reials que pel seu valor en combat havia estat condecorat tres mesos abans pel general Duhesme amb la Corona di Ferro, també ens parla d'aquella deserció, tot afegint que l'esmentat sotstinent, de caràcter feble, havia acabat traint-los i col·laborant amb l'enemic:

El comte Cesare de Laugier de Bellecour, llavors soldat d'un cos d'elit de l'exèrcit imperial, testimoni directe dels fets que es descriuen. (De Agostini Picture Library)

"El jove sotstinent que va caure en mans dels espanyols en el darrer fet d'armes que va passar prop de la plaça de Sant Pere el màrtir, per molt atrevit i intrèpid que fos, li mancava aquell caràcter i fermesa que donen l'educació, la raó i finalment l'experiència. Aquest desgraciat que va perdre per sempre el títol de soldat i ciutadà italià, un cop un poder de l'enemic, acaronat, afalagat i seduït, va cedir vilment als afalacs i promeses que li van fer, convertint-se en l'infame instrument de l'opressió dels seus camarades i conciutadans i de la venjança espanyola".[22]

El 26 de novembre, el general Vives es va decidir a repetir aquell atac del dia 8 que l'adversa meteorologia havia frustrat. Les seves tropes, reforçades amb les de la divisió de Granada, van atacar totes les posicions que els imperials, comandats pel general Andrea Milossewitz, tenien al Llobregat i Pla de Barcelona, aconseguint desallotjar-los i

[21] FERRER, Raimon: *Barcelona Cautiva*... Op. Cit. P. 513.

[22] DE LAUGIER, Cesare: *Fasti e vicende dei popoli italiani dal 1801 al 1815. O Memorie di un uffiziale per servire alla storia militare italiana*. Vol. VI. Firenze, 1833. PP. 63-64

fer-los retrocedir fins a tancar-se dins de la ciutat i els seus forts adjacents. En conseqüència de l'avenç aconseguit, Vives va traslladar el seu quarter general fins a Sant Feliu de Llobregat.

El major italià Luigi Antonio d'Aquino ens explica com davant d'aquell fort atac, els imperials van haver de retrocedir, abandonant les posicions que ocupaven:

> *"El matí del 26 de novembre, el general Vives passa pel Llobregat amb tot el seu cos de l'exèrcit i ataca les disposicions a tots els punts. La major part de les tropes enemigues caigué sobre el centre i ala esquerra nostres. El poble d'Espluges, guardat per un batalló del 5è italià, va ser el primer en ser atacat, i després de haver fet una bona resistència, es va veure obligat, a causa de la superioritat de les forces atacants, a replegar-se ordenadament cap a Sants per la carretera reial, mentre que al mateix temps, un altre batalló del mateix regiment i pel mateix motiu, es retirava de l'Hospitalet. Tots dos batallons napolitans es van situar a la dreta i a l'esquerra de Sants per protegir la retirada dels altres, que van anar a formar una segona línia".*[23]

Altra vista de l'ermita fortificada de Sant Pere Màrtir.
(Arxiu fotogràfic del C.E.C.)

El coronel francès Gabriel Laffaille ens dóna la mateixa versió:

> *"El general en cap Vives caminava, com la primera vegada, amb les columnes principals al costat del Llobregat. Estaven comandats pels generals Reding i Caldagués sota les seves ordres, els seus millors tinents. El primer s'encaminà a l'Hospitalet, i el segon, per la carretera de Molins de Rei. Van atacar junts la nostra esquerra, que estava defensada pels italians i els napolitans. El general Milossevitz, que els comandava, es va retirar després d'una resistència honorable fins a la Creu Coberta".*[24]

La ràpida retirada de les tropes italianes del general Milossewitz que defensaven el flanc meridional del Pla de Barcelona davant l'atac de les forces del general Vives, deixà aïllada la posició de Sant Pere Màrtir.

---

[23] D'AQUINO, Luigi Antonio: *Giornale*... Op. Cit. P. 905.

[24] LAFFAILLE, Gabriel: *Mémoires*... Op. Cit. P. 197.

"D'altra banda, els nostres afers no semblaven tan favorables. Amb prou feines havíem vist, el dia 26, com la nostra esquerra operava definitivament la seva retirada, sense gairebé fer resistència, sense haver ni tan sols intentat fer res per salvar la guarnició de la posició de Sant Pere Màrtir, que d'aquesta manera es va trobar aïllada i sense esperança d'ajuda. El vespre d'aquell mateix dia, el general Léchi havia portat els seus italians al camp fortificat de Montjuïc, i l'endemà va passar tot el dia en aquell castell, des d'on enviava notes alarmants sobre els moviments dels espanyols".[25]

Rendició de la posició fortificada de Sant Pere Màrtir.
(Dibuix de Josep Serra Pausas)

El 27 de novembre, el general Vives, des del seu quarter general situat a Sant Feliu de Llobregat escrivia a Antonio Cornel Ferraz Doz y Ferraz, ministre de la guerra de la Junta de Defensa Central, donant-li notícia de la bona marxa del seu atac general sobre Barcelona i de com s'havia pogut conquerir la posició de Sant Pere Màrtir, que inicialment havia quedat aïllada:

"Conforme digo a VE. En mi oficio de antes de ayer, se verificó ayer el ataque general a todos los puntos que ocupaba el enemigo, fuera del recinto de Barcelona, de los que fue inmediatamente desalojado y precisado a abrigarse del cañon de la Plaza; menos de la ventajosa posicion de Sn Pedro Martir que es la mas dominante. Haviendo quedado esta enteramente cercada por haverse adelantado nuestra Linea a Hospitalet; Esplugas; Sarria; Gracia y Horta, segun podrá VE. Ver en el plano que tuve el honor de remitirle: intimé a su Comandante la rendicion con este motivo; la rehusó y ordene inmediatamente su ataque; pero esta mañana a las 12 y media se ha entregado con su Guarnicion prisionera de guerra en numero de 104 hombres con 2 oficiales, dexandonos cuatro cañones de a 4, uno de a 2; repuestos de municiones y demas". [26]

---

[25] Id. PP. 203-204.

[26] Archivo Histórico Nacional/ DIVERSOS-COLECCIONES, 78. N. 42.

En franca oposició a la versió espanyola, Cesare de Laugier afirma que la posició de Sant Pere Màrtir es va poder conquerir gràcies a la complicitat del traïdor Pelli, el sotstinent que dies abans s’havia passat al bàndol contrari, el qual els va ajudar a burlar la guàrdia d’aquell reducte:

> *“Col·locat, enmig de la foscor de la nit, al capdavant d'alguns soldats espanyols disfressats amb uniformes italians, es va apropar al lloc atrinxerat de Sant Pere Màrtir, anunciant-se en el moment del sant i senya com a un fugitiu de les cadenes enemigues. A distància i amb molta precaució el seguia una nombrosa tropa escollida per Vives, dels quals va dir que eren els seus companys de presó. Admesos, ell i els seus seguidors, amb alegría en el recinte, van caure sobtadament sobre els defensors que, desarmats, sorpresos i oprimits, sobretot per la gran quantitat de forces arribades, van perdre finalment d’aquesta estranya manera aquell lloc que fins llavors havien conservat i defensat amb honor. Estenem un vel damunt del nom del culpable, ara que el càstig ha rescabalat la culpa”.*[27]

Posicions de les tropes espanyoles al Llobregat i Pla de Barcelona en l’assalt a a aquella plaça. Detall del mapa de l’oficial d’enginyers italià Camillo Vacani (Biblioteca Virtual de Defensa)

El combat és seguit pels nombrosos barcelonins que ho poden veure des dels terrats. Un d’ells és el pare Raimon Ferrer, que així ens ho explica:

[27] DE LAUGIER, Cesare: *Fasti e vicende* ... Op. Cit., P. 64

"Cerca la una de la tarde han advertido los constantes espectadores, que atravesando una fuerte columna de tropa Española por el cerro del Tibi dabo, baxaba hácia el de San Pedro Mártir, mientras subia otra por Pedralbes. En seguida se ha observado, que dicho reducto ha empezado un vivo fuego, que ha seguido por algun rato, hasta que acercándose simultáneamente las dos columnas, se ha visto que enarbolaba bandera Española; con esto hemos creido que se habian apoderado de él los Españoles".[28]

Capitulacion ajustada entre el edecan del General en xefe Dn. Jn. Desvalls y el Teniente Mr. Derla comandante del puesto de Sn. Pedro Martir de Orden del General en xefe Español el Viente y siete de Novbre. de 1808

Primo el citado puesto de Sn. Pedro Martir se ha entregado a las armas Españolas en la tarde del mismo dia.

Segundo la guarnicion Francesa saldra del Puesto con los honores de la guerra, y los oficiales guardaran sus espadas y declarandose prisioneros de guerra como tambien los soldados

Tercero entregaran de buena fee todas las municiones y efectos de guerra

aprobado por ambas partes y firmado en citado dia

De orden del General en Gefe
Juan Desvalls

El Comandant del Posto
Derla

La Capitulació de Sant Pere Màrtir, signada a primera hora de la tarda del 27 de novembre de 1808 pel sotstinent Derla i el coronel Joan Desvalls. (AHN).

[28] FERRER, Raimon: *Barcelona Cautiva*... Op. Cit. P 522.

A dos quarts de dues de la tarda del diumenge 27 de novembre de 1808 té lloc la rendició de la seva guarnició a les tropes espanyoles. La capitulació la signen el capità Derla i el coronel Joan Baptista Desvalls i Ribes, fill del marquès de Llupià i edecà del general Vives.

Aquella rendició, pel molt que aquell enlairat bastió podia tenir de símbol, no va ser ben encaixada per les forces imperials, que ho van arribar a considerar gairebé com un acte d'ineptitud, covardia o fins i tot, de traïció, tal com ens ho confirma el coronel Laffaille:

Oficial italià d'infanteria no identificat.
(Imatge de domini públic obtinguda d'Internet)

"L'oficial italià que la comandava va ser acusat de no haver intentat escapar durant la nit amb la guarnició, que era de vuitanta homes. Es va murmurar que, en comptes d'haver esperat a exhaurir les provisions que tenien, ell havia optat per rendir-se el segon dia. Aquest rumor va ser motiu de que, després del seu intercanvi com a presoner, aquest oficial fos jutjat per un consell de guerra, però va ser absolt".[29]

Les notícies volen. Al baró de Maldà, que ja feia un cert temps que havia abandonat la Barcelona ocupada i en aquells moments es trobava a Moià, li arriben amb un lleuger retard sengles notícies consecutives d'aquesta captura:

> *"Dia 28 de novembre* [...] *També si haver desocupat los gavatxos a Sant Pere Màrtir, sens haver disparat als nostres".*[30]
>
> *"Dia 4 de desembre* [...] *Quedat presoners los cent quatre francesos que desocuparen en lo diumenge passat a Sant Pere Màrtir luego de fer una descàrrega de fusileria".*[31]

Un cop conquerida la plaça de Roses, el següent objectiu al pas de l'exèrcit francès era la plaça forta de Girona, però Saint-Cyr, considerant que no disposava del temps ni de les tropes suficients per formalitzar un nou setge amb possibilitats d'èxit, va obviar Girona, dirigint les seves forces cap a Barcelona.

---

[29] LAFFAILLE, Gabriel: *Mémoires*... Op. Cit. P. 205.

[30] AMAT I CORTADA, Rafael: *Calaix*... Op. Cit. P. 120.

[31] Id., P. 122.

L'alt comandament espanyol va intentar oposar-se a l'arribada d'aquelles tropes que venien a trencar el setge de la capital, i per fer-ho, van dividir les seves forces, destacant contra ells a una divisió de poc més de 8.000 homes, sota les ordres del propi Joan Miquel de Vives i del seu segon, el general suís Teodor Reding, mentre els efectius restants, força minvats per aquella divisió, continuaven intentant la reconquesta de Barcelona, i en tal sentit van efectuar un nou atac el dia 5 de desembre, en el qual van aconseguir arribar als peus de Montjuïc, on van clavar uns canons inutilitzant-los i van destruir les obres de fortificació que els imperials havien bastit en aquell punt..

Saint-Cyr, però, no obstant tenir coneixement que aquella tropa al front de la qual anaven Vives i Reding els sortiria al pas abans d'arribar a Barcelona, era conscient de que comptava amb un exèrcit el doble de nombrós que el dels seus oponents, als quals podia eliminar fàcilment en batalla campal. El dia 16 de desembre de 1808 va presentar batalla al contingent enemic a les rodalies de la vila de Cardedeu, derrotant completament les forces espanyoles.

Mossèn Pau Sagau, escrivint des de la seva parròquia de Santa Maria de Vallvidrera, ens confirma aquests fets:

> *"...perque, lo dia 14 Desembre de dit añy 1808, se sabé que anaba entran per la part de la Frontera un gran refors de tropas Francesas, y moltas Provisions, de tal manera que entraren trenta tres mil homens ab un General Frances nomenat Sainsir; jas pot pensar que consternació per Cataluña. Se determinà en dit nostre Exercit alsar lo siti de Barña; marxá dit Exercit á acometrer als Francesos, que ja venian la major part dret a Barña tingueren un gran Convát en lo terme de Llinas y Cardedeu ahont nosaltres perderem molta gent, també ells, pero no fou posible resistir á sas forsas tan superiors á las nostres".*[32]

El general Teodor Reding de Biberegg Freüler
(Imatge de domini públic obtinguda d'Internet)

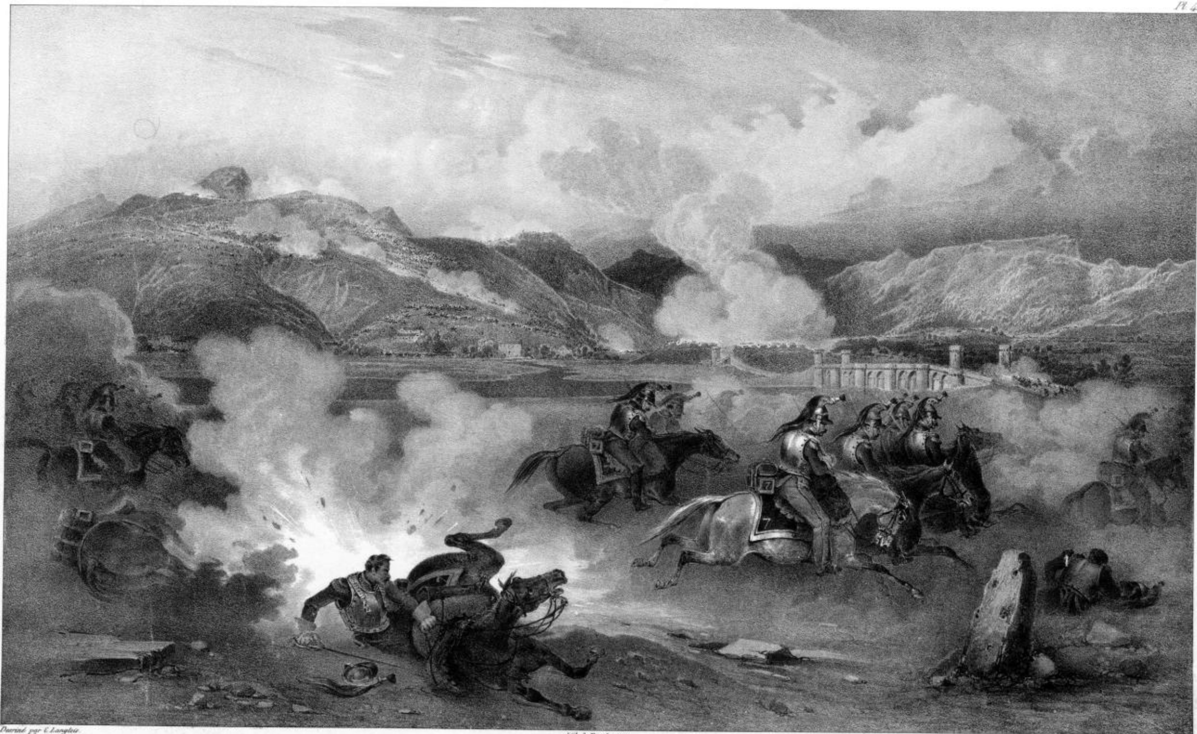
Acabada la batalla de Cardedeu, Gouvion Saint-Cyr es va encaminar a Barcelona per reunir les seves forces amb les de Duhesme. Mentre aquest enviava al seu torn la divisió de Giuseppe Lechi a foragitar les tropes de Raimon Caldagués que estaven assetjant Barcelona, les quals van haver d'aixecar el bloqueig i retrocedir fins a Molins de Rei.

Pel que fa al caps de les forces espanyoles derrotades a Cardedeu, Joan Miquel de Vives i Feliu es va dirigir a Mataró i des d'allà a Tarragona, mentre que Teodor Reding s'encaminà a Molins de Rei per reunir-se amb el comte de Caldagués.

[32] SAGAU, Mn. Pau: *Historia de Vallvidrera...* Op. Cit. P.

Amb l'arribada de Reding i els fugitius de la batalla de Cardedeu, les tropes espanyoles, que en aquell moment consistien en uns 18.000 homes, dels quals 12.000 eren les tropes que el comte de Cadalgués havia retirat del bloqueig de Barcelona i els altres 6.000 eren els supervivents de la batalla de Cardedeu, s'havien agrupat en l'anomenada línia del Llobregat per tal de fer-se forts. Tenien Pallejà a la seva ala esquerra, el pont de Molins de Rei en el centre, ocupaven els turons de Sant Vicenç dels Horts, i tenien la seva ala dreta a Santa Coloma de Cervelló, dominant els guals de Sant Feliu i Sant Joan Despí.

Estant en aquelles posicions, el dia 21 de desembre de 1808, les forces espanyoles van ser atacades per l'exèrcit francès en la que es coneix com a Batalla de Molins de Rei.

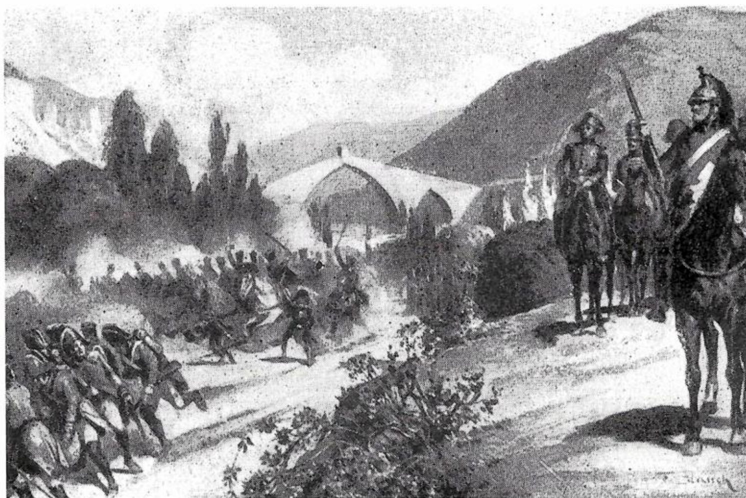
La Batalla de Molins de Rei (Gravat de Godefroy Engelmann que il·lustra l'obra de Jean Charles Langlois *Voyage pittoresque et militaire en Espagne*, editat a Paris pel propi Engelmann entre els anys 1826 i 1830)

La premsa de l'època tot i la seva òptica manifestament parcial, ens dóna una visió prou acurada del seu desenvolupament:

> *"El 20 se puso en movimiento para ir sobre Llobregat, de este modo:*
> *La division; Chabran á Molins de Rey, la division Pino á San Feliu, la division Souham á Cornellá y la division Chahot en cuerpo de reserva á Sans y al Hospitalet. El Exércíto llegó á las 2 á estos puestos: el General en Xefe mandó hacer reconocer. los vados de San Juan y San Feliu por la derecha y la izquierda del lugar, y el de Pallejá, habiendo hecho por sí mismo el*

reconocimiento para asegurarse de la posicion del enemigo; y se halló cerciorado que todo el Exército de este se hallaba reunido en el campo atrincherado á la cabeza del Puente, en dos reductos á derecha é izquierda, coronando con el resto de sus tropas todas las alturas; que había colocado sobre su derecha una batería con dos piezas de grueso calibre y un obus para batir el dessembarcadero por el qual podiamos doblar su derecha, en la que tenia colocado un número grande de Infantería.

El General en Xefe ordenó el ataque para el dia siguiente: la division Souharn pasó el vado por San Juan; las dos Brigadas de la división Pino á la izquierda, y á la derecha de San Feliu, la division Chabot pasándolo tambien á la derecha de San Feliu, con órden de flanquear la izquierda de la djvisión Souham; la division Chabran en Molins de Rey encargada de dar un falso ataque y de simular su paso por el vado de Pallejá, con la órden de que al momento que el. enem1go fuese en retirada de las alturas de su derecha, forzase el paso del Puente y le cargase y persiguiese con viveza.

Després de la batalla de Molins de Rei, els francesos van dominar pràcticament Barcelona i la seva rodalia fins al final de la guerra (Dibuix de Mateu Balasch i Mateu que il·lustra el llibre de M. Serra i Roca *Història General de Catalunya*)

Todos estos movimientos fueron executados con exactitud, el ataque fué de los más vivos el enemigo puesto en derrota ha perdido toda su artillería, que consistía en 25 piezas, casi todas de grueso calibre, la mayor parte con los atalages; considerables almacenes de municiones: este ha sido puesto en la derrota más completa. Las columnas de Infantería y Caballería le persiguen sobre Villafranca y Martorell y ·recogerán todo lo que se halla descarriado por las montañas. El :enernigo ha tenido más de 600 a 700 hombres muertos, mas de 900 prisioneros: el parte de las colunas que le persiguen no ha llegado aun, y su número habrá aumentado considerablemente. El Exército sigue sus movimientos.

Tales son los resultados de esta batalla, y si el enemigo se hubiese detenido un quarto de hora mas en estas posiciones, habria sido totalmente cortado y destruido: nosotros no tenemos que hechar de menos sino algunos valientes y unos 60 heridos".[33]

[33] Diario de Barcelona del 15 de febrer de 1809. P. 5-6 (185-186).

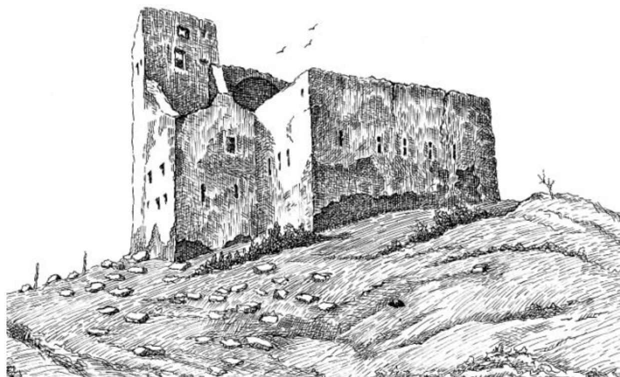
La derrota va ser total. Els francesos van capturar 1.200 presoners, entre els quals estava el comte de Caldagués i els coronels Amadeo Silva, Joan Desvalls i John O'Donovan, perdent-se a més 50 peces d'artilleria i una quantitat ingent de material bèl·lic.

El general Vives, que després d'haver desembarcat a Tarragona s'havia encaminat ràpidament cap al Llobregat per trobar-se amb els seus homes, va poder arribar a temps de veure com el desmoralitzat exèrcit espanyol perdia la batalla i es dispersava en totes direccions: Anoia, Bages i Tarragona. Els francesos, després d'haver-los perseguit durant quinze hores, a la vista de que s'estaven quedant sense provisions i que ja s'havien acomplert plenament els seus objectius, es van replegar altre cop cap a les rodalies de Barcelona.

L'assalt de Vives a la capital catalana havia fracassat estrepitosament. L'arribada de les tropes de Gouvion Saint-Cyr va allunyar durant molt temps el front de batalla del nostre poble, i tot el que llavors es va perdre es trigaria més de cinc anys a poder-ho recuperar.

Sant Pere Màrtir va tornar altre cop a poder dels francesos i així, llevat d'algunes petites hostilitats que no van tenir conseqüències, les forces imperials van seguir tenint-lo fins l'1 de febrer de 1814, en que la seva guarnició el va abandonar.

Sant Just Desvern, com altres poblacions del Baix Llobregat i del Pla de Barcelona seria alliberat pels angloespanyols el 3 de febrer. Barcelona ho seria una mica més tard, el 28 de maig, amb la sortida de les forces del general de divisió Pierre-Joseph Habert després d'haver-se produit l'abdicació de Napoleó a Paris, acabant definitivament la guerra cap a mitjans de 1814.

(Col·lecció de l'autor)